

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIA A TREIA

CAUZA GHIREA c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 15778/05)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

26 iunie 2012

DEFINITIVĂ

26/09/2012

Hotărîrea poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Ghirea c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), întrunită într-o Cameră compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Corneliu Bîrsan,

Egbert Myjer,

Ján Šikuta,

Ineta Ziemele,

Nona Tsotsoria,

Kristina Pardalos, *judcători*,

și Santiago Quesada, *Grefier al Secțiunii*,

Deliberând la 5 iunie 2012 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărîre, care a fost adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 15778/05) depusă la Curte împotriva Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile articolului 34 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Ion Ghirea („reclamant”), la 28 aprilie 2005.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl A. Briceac, avocat care își desfășoară activitatea în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

3. La 18 octombrie 2010 Curtea a decis să comunice cererea Guvernului. De asemenea, în contextul prevederilor Articolului 29 § 1 din Convenție, Curtea a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

4. Ca urmare a demisiei dlui Mihai Poalelungi, judecătorul ales din partea Republicii Moldova (articolul 6 din Regulamentul Curții), Președintele camerei 1-a desemnat pe dl Ján Šikuta pentru a participa în calitate de judecător *ad-hoc* (articolele 26 § 4 din Convenție și 29 § 1 din Regulamentul Curții).

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în 1956 și locuiește în Chișinău.

6. La 6 decembrie 1999, reclamantul, fost colaborator al Departamentului Vamal, a fost învinuit de corupere pasivă. La 7 decembrie 1999 a fost efectuată o percheziție la domiciliul său. Potrivit reclamantului,

după efectuarea percheziției mai multe bunuri ridicate care îi aparțineau au dispărut.

7. La 22 decembrie 2000 Judecătoria Ciocana l-a achitat pe reclamant.

8. Examinînd apelul procuraturii, Tribunalul Chișinău a confirmat printr-o decizie din 19 septembrie 2001 sentința primei instanțe.

9. La 25 septembrie 2001 procuratura a depus o cerere de recurs.

10. La 13 decembrie 2001 Curtea de Apel Chișinău a admis recursul și a casat deciziile din 22 decembrie 2000 și 19 septembrie 2001, și a trimis dosarul spre rejudecare în instanța de fond.

11. La 27 iunie 2003, judecătoria Ciocana l-a achitat în mod repetat pe reclamant.

12. La 14 iulie 2003 procuratura Ciocana a informat judecătoria că procurorul care participă la judecarea cauzei se afla în concediu de la 14 iulie pînă la 26 august 2003 și că el a solicitat să amîne examinarea dosarului pînă la reîntoarcerea sa.

13. La 17 iulie 2003 cancelaria judecătoriei Ciocana a informat procuratura sectorului Ciocana despre parvenirea în cancelarie a sentinței motivate.

14. La 26 august 2003 procuratura a depus apel împotriva sentinței din 27 iunie 2003.

15. La 4 noiembrie 2003 Curtea de Apel Chișinău a respins apelul respectiv ca fiind depus tardiv. Ea a menționat faptul că :

« el [apelul] a fost depus doar la 26 august 2003 în timp ce procurorul [...] fusese informat despre redactarea sentinței la 17 iulie 2003. Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut de articolul 402 din Codul de procedură penală nu a fost respectat.

Instanța de apel nu găsește întemeiat motivul invocat de către procuror, și anume faptul de a fi în concediu ordinar [...] »

16. La 31 decembrie 2003 procuratura a depus un recurs împotriva deciziei Curții de Apel.

17. La 4 februarie 2004 Curtea Supremă de Justiție într-un complet din trei trei judecători a examinat admisibilitatea recursului. La 17 februarie 2004, ea a remis cauza pentru rejudecare Curții de Apel Chișinău. Ea a menționat în special că :

« conform materialelor cauzei, rezultă că procuratura Ciocana a fost înștiințată despre transmiterea dosarului în cancelarie [...] la 17 iulie 2003.

Printr-o scrisoarea oficială, datată din 14 iulie 2003, procurorul adjunct [...] a înștiințat judecătoria Ciocana că procurorul [care a participat la judecarea cauzei] va fi în concediu din 14 iulie pînă la 25 august 2003.

Apelul procurorului fusese înregistrat în judecătoria Ciocana la 26 august 2003, adică la a doua zi după întoarcerea din concediu.

Conform articolului 401 din Codul de procedură penală [doar] procurorul care a participat la judecarea cauzei poate declara apel [...].

În circumstanțele concrete [Curtea Supremă de Justiție] consideră că instanța de apel incorect a ajuns la concluzia, că aflarea în concediu ordinar al procurorului nu este motiv întemeiat pentru repunerea în termen a apelului. »

18. La 20 mai 2004 Curtea de Apel Chișinău a admis apelul procurorului ca fiind depus în termenii legali și la condamnat pe reclamant, stabilindu-i o amendă de 70000 lei moldovenești (MDL) (4915,04 euro (EUR) la momentul faptelor), cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele vamale pe un termen de cinci ani. Referitor la aspectul privind data depunerii apelului de către procuratură, ea a menționat, în special, că :

« Examinînd cauza instanța de fond la 27 iunie 2003 a pronunțat dispozitivul sentinței de achitare [...] din motiv, că faptele comise de către reclamant nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii, iar la 8 iulie 2003 procurorul prin scrisoare oficială a solicitat să fie informat despre data redactării integrale a sentinței. Prin altă scrisoare oficială datată din 14 iulie 2003, procurorul adjunct [...] a înștiințat judecătoria Ciocana că procurorul [care a participat la judecarea cauzei] va fi în concediu de la 14 iulie pînă la 26 august 2003. Prin urmare, aflarea procurorului în concediul anual este un motiv întemeiat pentru a considera apelul declarat de acesta ca fiind făcut în termen. »

19. Reclamantul a depus o cerere de recurs împotriva acestei decizii, invocînd, printre altele, faptul că apelul procuraturii fusese depus în afara termenului limită.

20. La 3 noiembrie 2004 Curtea Supremă de Justiție a respins recursul depus de către reclamant.

21. Prin scrisoarea din 6 decembrie 2011, reclamantul a informat Curtea despre intenția sa de a depune o cerere în fața instanțelor judecătorești naționale potrivit Legii nr.87 din 1 iulie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

22. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală în vigoare la momentul faptelor sunt următoarele:

«**Articolul 401.** Persoanele care pot declara apel

(1). Pot declara apel :

1) procurorul, în ce privește latura penală și civilă; ... »

« **Articolul 402.** Termenul de declarare a apelului

(1) Termenul de apel este de 15 zile de la data redactării sau pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

(2) Pentru inculpatul arestat, termenul de apel curge de la înmînarea copiei de pe sentința redactată, iar pentru părțile care au lipsit de la pronunțarea sentinței – de la data comunicării în scris despre redactarea sentinței.... »

ÎN DREPT

I. REFERITOR LA PLÎNGERILE INVOCATE ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 6 PRIVIND REDESCHIDEREA PROCEDURII PENALE

23. Reclamantul s-a plîns, în primul rînd, de faptul că apelul tardiv a procuraturii a fost menținut de Curtea de Apel Chișinău, ceea ce constituie în opinia lui, o violare a principiului securității raporturilor juridice. De asemenea, el a susținut că interpretarea dată de către Curtea Supremă de Justiție normei potrivit căreia, doar procurorul care a participat la judecarea cauzei poate declara apel, în speță a constituit o încălcare a principiului egalității armelor. El a invocat articolul 6§1 din Convenție, care prevede:

« Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil (...) de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. »

A. Admisibilitatea

1. Argumentele părților

24. Guvernul a pledat neepuizarea căilor de recurs interne. El a susținut că reclamantul nu a invocat, nici măcar în esență, în fața instanțelor judecătorești naționale, pretențiile sale în temeiul articolului 6 § 1 din Convenție.

25. Reclamantul a contestat această afirmație. Potrivit reclamantului, prevederile pertinente ale Codului de procedură penală obligă Curtea Supremă de Justiție de a examina *ex officio* aspectele legate de admisibilitatea apelului, inclusiv tardivitatea acestuia. De asemenea, el a notat că s-a plîns în legătură cu depunerea tardivă a apelului procuraturii în recursul său atît în fața Curții Supreme de Justiție, cît și într-o cerere de recurs în anulare din 22 decembrie 2004.

2. Aprecierea Curții

26. Curtea notează că în recursul său împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 mai 2004, reclamantul a menționat expres că apelul procuraturii din 26 august 2003 a fost depus în afara termenului limită și a solicitat anularea deciziei Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis. Ținând cont de acest fapt, Curtea estimează că reclamantul a invocat cel puțin în substanță plîngerile sale care le-a prezentat Curții. Astfel, ea respinge excepția ridicată de către Guvern în acest sens.

27. Curtea constată că plîngerile enunțate supra nu sunt în mod vădit nefondate în sensul articolului 35 § 3 (a) din Convenție. De asemenea, ea notează că acestea nu sunt inadmisibile sub nici un alt temei. Prin urmare, acestea urmează a fi declarate admisibile.

B. Fondul

1. Argumentele părților

28. Reclamantul a invocat că apelul procuraturii depus la 26 august 2003 a fost admis de către Curtea de Apel Chișinău la 20 mai 2004 fără motiv relevant. Această repunere în termen a apelului ilegal constituie o încălcare a principiilor securității raporturilor juridice și egalității armelor garantate de articolul 6 § 1 din Convenție. El a susținut că printr-o încheiere pronunțată anterior, Curtea de Apel a respins acel apel ca fiind tardiv.

29. Guvernul a contestat aceste argumente. El a menționat că instanțele judecătorești naționale în mod corect au admis apelul procuraturii bazându-se pe prevederile articolului 401 din Codul de procedură penală (a se vedea supra, § 22). În plus, el a susținut că potrivit interpretării acestor prevederi de către Curtea Supremă de Justiție, doar procurorul care a participat la judecarea cauzei era în drept să depună apel. El a invocat că apelul ar fi putut fi declarat inadmisibil pentru nerespectarea condițiilor de formă dacă ar fi fost depus de către un alt procuror.

2. Aprecierea Curții

30. Curtea reamintește că ea nu are obligația de a substitui instanțele judecătorești naționale. Sarcina interpretării legislației naționale îi revine în primul rând autorităților naționale, și anume curților și instanțelor judecătorești. Acest lucru este valabil în particular în ceea ce privește interpretarea de către instanțele judecătorești a normelor din domeniul procedural, astfel ca formele și termenele limită de depunere a unui recurs. Rolul Curții limitându-se la verificarea compatibilității efectelor aceluiași interpretări cu Convenția în general și cu principiul securității raporturilor juridice, în special (*Platakou c. Greciei*, nr. 38460/97, § 37, CEDO 2001-1 și *Dacia SRL c. Moldovei*, nr. 3052/04, § 75, 18 martie 2008).

31. În plus, Curtea reamintește că principiul egalității armelor – unul din elementele noțiunii mult mai largi a procesului echitabil – prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație net dezavantajoasă în raport cu partea adversă. În cele din urmă, Curtea notează că aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale (a se vedea în acest sens, *Varnima Corporation International S.A. c. Greciei*, nr. 48906/06, § 27, 28 mai 2009; *Ben Naceur c. Franței*, nr. 63879/00, § 32, 3 octombrie 2006; *Wynen c. Belgiei*, nr. 32576/96, § 32, CEDO 2002-VIII).

32. În speță, legea procesuală în vigoare la momentul faptelor stabilea că termenul limită pentru declararea apelului era de 15 zile - de la data notificării părților despre redactarea integrală a sentinței (a se vedea supra, § 22 articolul 402 din Codul de procedură penală). Nu poate fi contestat faptul că termenul de 15 zile a început să curgă începând cu 17 iulie 2003, atunci când cancelaria judecătoreiei Ciocana a informat procuratura despre faptul că

sentința motivată parvenise în cancelarie. Odată ce apelul nu a fost declarat în termenul limită, sentința din 27 iunie 2003 pronunțată în favoarea reclamantului a devenit definitivă la 1 august 2003. Procurorul a depus apel la 26 august 2003, justificînd întârzierea cu 25 de zile prin concediul său care a durat de la 14 iulie pînă la 25 august 2003.

33. Pentru a admite acest apel tardiv, Curtea Supremă a considerat că termenul de 15 zile a fost suspendat în favoarea statului, pe motiv că procurorul care a participat la judecarea cauzei se afla în concediu. Ea a casat decizia Curții de Apel Chișinău și a remis cauza pentru rejudecare. Curtea de Apel Chișinău s-a bazat pe argumentele Curții Supreme de Justiție pentru a admite apelul procuraturii ca fiind depus în termenul prevăzut de lege, a casat sentința de achitare a primei instanțe judecătorești și a condamnat reclamantul.

34. Astfel, în opinia Curții, reclamantul a fost pus într-o situație net dezavantajoasă în raport cu procuratura, care a putut prelungi, la discreția sa, termenul legal de declarare a apelului, precum și reexamina sentința definitivă pronunțată în favoarea reclamantului. Chiar presupunînd că tratamentul preferențial a procuraturii ar fi fost justificat prin interesele unei bune administrări a justiției, Curtea relevă absența oricărei reglementări sau practici judiciare limitînd utilizarea unei astfel de prorogări. Curtea amintește că în cauza *Platakou c. Greciei* (§§ 45-48), privind un contencios administrativ, ea a constatat o violare a principiului egalității armelor pe motivul suspendării oricărui termen judiciar în interesul statului în timpul perioadei vacanțelor judiciare. Ținînd cont de mizele apelului pentru reclamant în prezenta cauză și amintind că în materia penală, exigențele "procesului echitabil" sunt mai stricte (a se vedea *mutatis mutandis, Dumbo Beheer B. V. c. Țările de Jos*, 27 octombrie 1993, § 32, seria A nr. 274), Curtea consideră că suspendarea termenului de apel pe motiv că procurorul care a participat la judecarea cauzei se afla în concediu, nu poate fi acceptat ca fiind compatibil cu principiul egalității armelor.

35. În continuare, Curtea consideră că interpretarea dată de către instanțele judecătorești naționale prevederilor legale aplicabile speței au avut un efect incompatibil cu principiul securității raporturilor juridice garantat de articolul 6 din Convenție. Într-adevăr, interpretarea dată de către instanțele judecătorești naționale a permis statului, reprezentat de către procuratură, de a declara apel în pofida expirării termenului pentru apel. Instanțele judecătorești naționale au examinat apelul procuraturii și au condamnat reclamantul, revizuind astfel o situație juridică care devenise definitivă. Redeschiderea procedurii care a avut ca efect anularea unei sentințe definitive pronunțată în favoarea reclamantului a adus atingere principiului securității raporturilor juridice (a se vedea *Dacia*, menționată supra § 77).

36. Prin urmare, a avut loc o violare al articolului 6 § 1 din Convenție.

II. REFERITOR LA PLÎNGEREA INVOCATÎ ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 6 § 1 PRIVIND DURATA PROCEDURII

37. Reclamantul a pretins că examinarea cauzei sale a depășit "termenul rezonabil" prevăzut de articolul 6 § 1 din Convenție, potrivit căruia:

"Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil (...) într-un termen rezonabil, de către o instanță (...) care va hotărî (...) asupra temeiniciei oricărei acuzații penale îndreptate împotriva sa (...)"

38. Curtea a luat act de intenția reclamantului de a epuiza noua cale de recurs introdus prin Legea nr.87 din 1 iulie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești. Curtea relevă că ea s-a pronunțat deja asupra acestui remediu nou și ea a decis că acesta este efectiv (a se vedea *Balan c. Moldovei*, (decizie), nr. 44746/08, 24 ianuarie 2012; *Manascurta c. Moldovei*, (decizie), nr. 31856/07, 14 februarie 2012).

39. Rezultă că plîngerea reclamantului privind durata excesivă a procesului penal este prematură și trebuie să fie respinsă pentru neepuizarea căilor interne de recurs în conformitate cu articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție.

III. REFERITOR LA ALTE VIOLĂRI PRETINSE

40. În plus, invocînd articolul 6 din Convenție, reclamantul s-a plîns de procesul inequitabil. În particular, el a considerat că instanțele judecătorești nu au analizat toate probele prezentate. De asemenea, invocînd articolul 6 § 3 b, reclamantul a pretins că procuratura n-a respectat obligația sa legală de a examina obiectiv probele atât în favoarea acuzării, cât și în favoarea apărării.

41. Avînd în vedere toate materialele aflate în posesia sa și în măsura în care ea este competentă de-a cunoaște pretențiile formulate, Curtea nu constată nici o aparență de violare a drepturilor garantate de articolul 6 din Convenție.

42. Invocînd articolul 1 din Protocolul nr. 1, reclamantul a denunțat dispariția anumitor bunuri ridicate după efectuarea percheziției domiciliului său la 7 decembrie 2000.

43. Totuși, Curtea observă că reclamantul nu a depus nici o acțiune în fața instanțelor judecătorești naționale în vederea obținerii unei despăgubiri pentru pretinsa dispariție a bunurilor sale.

44. Prin urmare, această parte a cererii trebuie respinsă în conformitate cu articolul 35 §§ 1, 3 și 4 din Convenție.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

45. Articolul 41 din Convenție prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau Protocoloalelor sale și dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă”.

A. Prejudiciul

46. Reclamantul a pretins 30 000 EUR cu titlu de prejudiciu moral pe care l-ar fi suferit.

47. Guvernul a considerat că nu există nicio legătură causală între pretinsa violare și pretinsul prejudiciu moral suferit. Cu titlu secundar, acesta a susținut că suma solicitată este excesivă.

48. Curtea consideră că reclamantul cu siguranță a suferit un prejudiciu moral, și în special din cauza admiterii apelului tardiv a procuraturii și anulării sentinței definitive de achitare. În același timp, Curtea constată excesivă suma pretinsă de către reclamant. Statuînd în echitate, ea consideră că este necesar să i se acorde 3600 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Costuri și cheltuieli

49. De asemenea, reclamantul a solicitat 2 000 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli suportate în fața Curții. Potrivit contractului semnat cu avocatul său, reclamantul trebuie, în caz de succes în fața Curții, să îi plătească suma menționată. Această sumă constituie onorariul avocatului pentru treizeci de ore de muncă cu tariful de șaptezeci euro per oră.

50. Guvernul a susținut că numărul de ore este excesiv. În special acesta a relevat faptul că suma pretinsă pentru cele cinci ore pe care avocatul afirmă că le-ar fi dedicat "elaborării și depunerii cererii" este nefondată, deoarece acesta a intervenit în procedură, doar după comunicarea cererii.

51. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, acordarea de costuri și cheltuieli în conformitate cu articolul 41 presupune că s-a demonstrat realitatea acestora, necesitatea acestora și, mai mult ca atît caracterul rezonabil al cuantumului acestora (a se vedea *Konstantin Markin c. Rusia* [MC], nr. 30078/06, § 171, 22 martie 2012).

52. În speță, ținînd cont de documentele de care dispune și de faptul că avocatul reclamantului a intervenit în mod efectiv în procedura în fața Curții după comunicarea cauzei Guvernului, Curtea consideră rezonabil de a acorda reclamantului 1000 EUR cu acest titlu.

C. Dobînda

53. Curtea consideră că este corespunzător ca penalitatea să fie calculată în dependență de rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă în partea ce ține de plîngerile invocate în temeiul articolului 6 § 1 privind admiterea apelului tardiv depus de către procuratură și restul inadmisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște* :
  - a) că Statul pîrît trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărîre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care urmează să fie convertite în lei moldovenești conform ratei de schimb aplicabile la data executării hotărîrii:
    - i) 3600 EUR (trei mii șase sute Euro), cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută;
    - ii) 1000 EUR (o mie Euro), cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută de la reclamant ;
  - b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus pînă la executarea hotărîrii, urmează să fie plătită o dobîndă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobînzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, plus trei procentede;
4. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 26 iunie 2012, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte